

REKOMENDACJA HELCOM 37/3

Przyjęta 11 marca 2016 roku,
Uwzględniająca Artykułu 20 ustęp 1 b)
Konwencji Helsińskiej

ZRÓWNOWAŻONA AKWAKULTURA W REGIONIE MORZA BAŁTYCKIEGO

KOMISJA,

PRZYWOŁUJĄC Artykuł 6 i Regulację 1, Załącznika II do Konwencji o Ochronie Środowiska Morskiego Obszaru Morza Bałtyckiego, z 9 kwietnia 1992 r. (Konwencja Helsińska), wymagającej od Umawiających się Stron działania w celu zapobiegania i eliminowania zanieczyszczeń obszaru Morza Bałtyckiego z lądu, przy użyciu, między innymi, Najlepszej Praktyki Ekologicznej dla wszystkich źródeł i Najlepszej Dostępnej Technologii dla źródeł punktowych, zmniejszając lub eliminując wprowadzanie zanieczyszczeń do wody i powietrza ze wszystkich źródeł poprzez przyjęcie strategii kontrolnych,

ODWOŁUJĄC SIĘ TAKŻE do Artykułu 3 Konwencji Helsińskiej, w którym Umawiające się Strony podejmą indywidualnie lub wspólnie wszelkie właściwe ustawodawcze, administracyjne i inne odpowiednie środki zapobiegające i eliminujące zanieczyszczenia w celu popierania odnowy ekologicznej Obszaru Morza Bałtyckiego,

UWZGLĘDNIAJĄC Bałtycki Plan Działań HELCOM, a dla tych Umawiających się Stron, będących również państwami członkowskimi UE, stosowne w Unii Europejskiej przepisy, mające na celu zapobieganie dalszej degradacji środowisk morskich i słodkowodnych oraz osiągnięcie zdrowego morza o dobrym stanie środowiskowym/ ekologicznym/ chemicznym przed rokiem 2020/2021 z funkcjonującymi różnorodnymi składnikami biologicznymi będącymi w równowadze i wsparciem szerokiej gamy zrównoważonych działań gospodarczych i społecznych człowieka,

PRZYPOMINAJĄC porozumienie Kopenhaskiego Spotkania Ministerialnego z 2013 roku dotyczące opracowania nowego zalecenia HELCOM w sprawie zrównoważonej akwakultury do 2014 roku, zastępującego istniejące Zalecenie HELCOM 25/4, które ma na celu ograniczenie potencjalnego wpływu na środowisko działalności w zakresie akwakultury, takich jak wprowadzenie gatunków obcych, ekologicznych i genetycznych wpływów na populacje dzikich ryb w skutek niezamierzonych ucieczek gatunków hodowlanych, zanieczyszczenia substancjami odżywczymi, a także wprowadzeniem antybiotyków i innych leków,

BIORĄC POD UWAGĘ, że w procesie obserwacji Bałtyckiego Planu Działania HELCOM, Umawiające się Strony uzgodniły, między innymi w oparciu o pewne postanowienia graniczne, aby osiągnąć dobry stan Morza Bałtyckiego, obejmujący w szczególności:

- Osiągnięcie przydzielonych celów redukcji substancji odżywczych w celu osiągnięcia dobrego stanu środowiska oraz podejmowanie działań odpowiadających;
- Utrzymanie lub przywrócenie jakości wody, która pozwala na integralność, strukturę i funkcjonowanie ekosystemu;
- Utrzymanie prosperujących i zrównoważonych środowisk roślinnych i zwierzęcych, a także żyjących populacji gatunków do osiągnięcia właściwego stanu ochrony - między innymi poprzez działania mające na celu zapobieganie wprowadzaniu obcych gatunków poprzez różne ścieżki, w tym akwakulturę;

- Uznanie akwakultury za jedno z potencjalnych źródeł, które mogą powodować lub nasilać eutrofizację i wspomniane wyżej kwestie,

UWZGLĘDNIAJĄC Zalecenie HELCOM 25/4 w sprawie środków mających na celu zmniejszenie zrzutów z słodkowodnych i morskich hodowli ryb, o ile nie jest to już uregulowane w deklaracjach ministerialnych HELCOM lub innych wymogach prawnych,

UZNAJĄC potrzebę utrzymania Zalecenia 25/4 do momentu przyjęcia środków opartych na BAT i BEP do stosowania w słodkowodnych i morskich hodowlach ryb,

PRZYWOŁUJĄC zasady bałtyckiego planowania przestrzennego na szeroką skalę, przyjęte wspólnie przez HELCOM i VASAB, jako kontynuacja Bałtyckiego Planu Działania HELCOM, przy czym podejście ekosystemowe jest zasadą nadrzędną,

PRZYPOMINAJĄC TAKŻE Dyrektywę UE 2014/89 ustanawiającą ramy planowania przestrzennego obszarów morskich,

PRZYPOMINAJĄC PONADTO Oświadczenie HELCOM / OSPAR¹ spotkania na szczeblu ministerialnym do podejścia ekosystemowego zarządzania działalnością człowieka,

PRZYPOMINAJĄC PONADTO, że Przyrodnicze Podejście do rybołówstwa, określone przez FAO², jest podejściem, które „stara się zrównoważyć różne cele społeczne, poprzez uwzględnianie stanu wiedzy i wątpliwości dotyczących ożywionych, nieożywionych i związanych z działalnością człowieka elementów ekosystemów oraz zachodzących między nimi interakcji i poprzez stosowanie zintegrowanego podejścia do rybołówstwa w granicach uwzględniających wymogi ekologii”,

WSPIERAJĄC cele wspólnej polityki rybołówstwa, poprzez przystąpienie do celów programu Maksymalnej Zrównoważonej Wydajności, które stanowią również część Bałtyckiego Planu Działań oraz zapewnienia, że działalność w dziedzinie akwakultury przyczynia się do długookresowego zrównoważenia środowiskowego, gospodarczego i społecznego,

UZNAJĄC, między innymi, znaczenie bezpośrednich zrzutów i strat składników odżywczych oraz substancji organicznych z otwartych systemów morskich i akwakultury słodkowodnej jako źródło potencjalnie negatywnych oddziaływań na środowisko wodne,

SZANUJĄC potrzebę zapobiegania lub minimalizowania innych możliwych presji na środowisko i ich negatywnego wpływu na ekosystemy morskie, które mogą być związane z akwakulturą, takich jak wprowadzenie gatunków obcych, ekologiczny i genetyczny wpływ na populacje dzikich ryb z niezamierzonych uwolnień ryb hodowlanych, wprowadzanie antybiotyków i innych leków, a także substancji niebezpiecznych i ściółki,

UZNAJĄC potrzebę wypełnienia, w sposób zrównoważony i w oparciu o solidne podstawy ekologiczne, rosnącej przepaści między ogólnym popytem i podażą owoców morza na całym świecie,

---

¹ Komisja Ochrony i Zachowania Zasobów Atlantyku Północno – Wschodniego, powołana na podstawie Konwencji z OSŁo i PARYża, ang. *Commission for the Protection of the Marine Environment of the North-East Atlantic*

² FAO 2003. Podejście ekosystemowe do rybołówstwa. Wytyczne techniczne FAO na rzecz odpowiedzialnego rybołówstwa. Nr 4, supl. 2, Rzym, FAO.

PRZYWOŁUJĄC potrzebę wzmocnienia regionalnej samowystarczalności zapewnianej dzięki produktom akwakultury, a tym samym zmniejszenia zależności od importu globalnego, przyczyniając się do globalnej odpowiedzialności za zrównoważone wykorzystanie rosnących i zarządzanych zasobów krajowych,

PRZYJMUJĄC DO WIADOMOŚCI:

- potrzebę zróżnicowanego podejścia do poszczególnych rodzajów produkcji akwakultury i skutecznego stosowania BAT oraz BEP w słodkowodnej i morskiej hodowli ryb;
- ewentualną rolę wspierania niektórych rozległych systemów akwakultury, zwłaszcza tych, słodkowodnych, w zakresie ochrony siedlisk, ich rozwoju i utrzymywania w sposób zrównoważony,

MAJĄC NA UWADZE, że akwakultura globalnie, była najdynamiczniej rozwijającą się formą podstawowej produkcji żywności w ciągu ostatnich 30 lat, podczas gdy w UE jej rozwój jest stały lub maleje, również ze względu na szybki rozwój technologiczny i funkcjonalny branży; ponadto **ZACHĘCAJĄC** przemysł do zrealizowania tkwiącego w nim potencjału do rozwoju z zastosowaniem przyjaznych środowisku technologii i metody produkcji, zarówno w wodzie morskiej jak i słodkiej,

PRAGNĄC ograniczyć negatywny wpływ na środowisko z zakładów akwakultury znajdujących się w zlewni Morza Bałtyckiego i na Morzu Bałtyckim poprzez zastosowanie Najlepszych Dostępnych Technologii (ang. *Best Available Techniques*) i Najlepszej Praktyki Ekologicznej (ang. *Best Environmental Practice*),

PRZYWOŁUJĄC Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 304/2011 z dnia 9 marca 2011 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 708/2007 w sprawie wykorzystania w akwakulturze gatunków obcych i niewystępujących miejscowo, ustanawiające przepisy ramowe regulujące praktyki stosowane w akwakulturze w odniesieniu do gatunków obcych i niewystępujących miejscowo w celu zapewnienia odpowiedniej ochrony środowiska wodnego przed ryzykiem związanym z gatunkami nierodzimyimi oraz gatunkami niewystępującymi w akwakulturze,

PRZYPOMINAJĄC RÓWNIEŻ wymóg Zalecenia HELCOM 20/4 w sprawie zwalczania zanieczyszczenia farbami zawierające związki cynoorganiczne, zakazać sprzedaży detalicznej, lub stosowania farb przeciwporostowych w sadzach ryb,

PRZYPOMINAJĄC zakaz przewidziany w załączniku XVII do Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), w odniesieniu do stosowania niebezpiecznych substancji przeciwporostowych w klatkach, pływakach, sieciach i wszelkich innych urządzeniach lub wyposażeniu stosowanym do hodowli ryb lub skorupiaków,

UZNAJĄC potrzebę stosowania się do istniejących krajowych i międzynarodowych kryteriów, wytycznych i przepisów dla zrównoważonej i przyjaznej środowisku akwakultury, a dla krajów HELCOM będących członkami UE Wspólnej Polityki Rybołówstwa, Ramowej Dyrektywy w sprawie Strategii Morskiej, Ramowej Dyrektywy Wodnej, Dyrektywy Ptasiej i Siedliskowej, Wytycznych Komisji Europejskiej dziedzinie akwakultury i obszaru Natura 2000, zawartych w

Rozporządzeniu Komisji (WE) NR 710/2009 z dnia 5 sierpnia 2009 r. zmieniającym Rozporządzenie (WE) nr 889/2008 ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania Rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w odniesieniu do ustanawiania szczegółowych zasad dotyczących ekologicznej produkcji zwierzęcej w sektorze akwakultury i ekologicznej produkcji wodorostów morskich, do krajów skandynawskich zalecenia Rady Nordyckiej w akwakulturze o obiegu zamkniętym (RAS) (Rekomendacja 5/2014), jak również **ZAUWAŻAJĄC** powstawanie podobnych unijnych wytycznych dotyczących akwakultury w Ramowej Dyrektywie Wodnej i Ramowej Dyrektywie do spraw Strategii Morskiej w odniesieniu do akwakultury (jak zaproponowano w Strategicznych Wytycznych dla Zrównoważonego Rozwoju Akwakultury w UE (COM (2013) 229 wersja ostateczna), w stosownych przypadkach,

UZNAJĄC RÓWNIEŻ prawo Federacji Rosyjskiej 148-FZ 02.07.2013 dotyczące "Akwakultury (hodowli ryb) oraz zmianie niektórych innych powiązanych aktów prawnych Federacji Rosyjskiej", jak również ramy prawne w zakresie ochrony środowiska wodnego, **ZAUWAŻAJĄC RÓWNIEŻ** cele i priorytety określone w Strategii Rozwoju Akwakultury w Federacji Rosyjskiej do roku 2020 oraz do Krajowych Planów Strategicznych Rozwoju Akwakultury państw członkowskich UE na podstawie Wspólnej Polityki Rybołówstwa,

PRZYPOMINAJĄC RÓWNIEŻ Dyrektywę Rady z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne oraz jej zmiany, w szczególności Dyrektywę Rady 97/11/WE, przenosząc je zgodnie z Konwencją Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ z Espoo o kontekście transgranicznym i podobne do Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,

ZALECA rządów Umawiających się Stron Konwencji Helsińskiej, aby wspólnie do roku 2018 stosując kryteria Najlepszych Dostępnych Technologii (ang. *Best Available Techniques*) i Najlepszej Praktyki Ekologicznej (ang. *Best Environmental Practice*) dla zrównoważonej i przyjaznej środowisku akwakulturze w regionie Morza Bałtyckiego, zgodne z Załącznikiem II Konwencji oraz w oparciu o następujące zasady:

1. popieranie, przy zwiększaniu potencjału akwakultury morskiej i słodkowodnej, utrzymania lub przywrócenia funkcji i usług ekosystemowych, w celu zapobiegania lub minimalizacji emisji i zrzutów, zminimalizowania negatywnego wpływu na środowisko (np.: poprzez planowanie przestrzenne) oraz złagodzenia presji na dzikie gatunki ryb;
2. w celu zapewnienia, że ewentualne negatywne skutki rozwoju akwakultury nie będą wpływać na osiągnięcie dobrego stanu środowiskowego/ ekologicznego/ chemicznego zgodnie z ustaleniami z Bałtyckiego Planu Działania HELCOM oraz stosownym ustawodawstwie krajowym i międzynarodowym;
3. w celu pełnego uwzględnienia zrzutów składników pokarmowych z akwakultury morskiej Umawiające się Strony zobowiązują się przestrzegać maksymalnych dopuszczalnych wartości azotu i fosforu w zlewni Morza Bałtyckiego zgodnie z wartościami uzgodnionymi w 2013 roku na spotkaniu ministerialnym HELCOM w Kopenhadze oraz ich ewentualnymi przyszłymi aktualizacjami;
4. wspieranie rozwoju i innowacji w kierunku ekologicznie zrównoważonych gospodarstw i technologii akwakultury, w tym neutralnych pod względem zrzutów, w celu uniknięcia lub zminimalizowania i złagodzenia zrzutów substancji odżywczych, materii organicznej, śmieci, chemikaliów i postępowania z uciekinierami oraz chorób, co istotne;

5. wykorzystanie planowania regionalnego jako narzędzia kierowania działalnością akwakultury odpowiednich do odpowiednich obszarów oraz do łagodzenia konfliktów między akwakulturą i innym wykorzystaniem danego obszaru. Hodowle ryb nie powinny być umieszczane w miejscach zarezerwowanych dla ochrony przyrody, jeżeli może to być w sprzeczności z osiągnięciem celów danego obszaru;
6. unikania lub minimalizowania potencjalnych negatywnych skutków przy ustanawianiu nowych lub powiększaniu istniejących obiektów akwakultury w regionie Morza Bałtyckiego;
7. zarządzanie akwakulturą morską i słodkowodną na podstawie podejścia ekosystemowego, z uwzględnieniem potencjalnego wpływu wprowadzenia gatunków obcych na środowisko, jak również ekologicznego i genetycznego wpływu na populacje dziko występujące i niezamierzonych uwolnień gatunków niewystępujących miejscowo,

ZALECA RÓWNIEŻ

8. ustanowienie i utrzymanie krajowych baz danych o akwakulturze lub pozwoleniach wodnoprawnych i monitorowanie danych we współpracy z sektorem akwakultury. Lepsza ocena ładunków biogenów z akwakultury, która powinna być oparta na danych zebranych przez krajowe systemy monitorowania i następnie zgłoszona do bazy danych HELCOM PLC (ang. *Pollution Load Compilation*),
9. opracowanie konkretnych środków mających na celu zmniejszenie/ łagodzenie/ zapobieganie uwalnianiu substancji odżywczych do Morza Bałtyckiego, które mają być realizowane równocześnie ze wzrostem produkcji, zgodnych ze środkami przewidzianymi w krajowych programach rozwoju akwakultury,
10. unikania stosowania gatunków modyfikowanych genetycznie,
11. zagwarantowanie, że stosowanie hormonów nie będzie niekorzystnie wpływało na środowisko,
12. w miejscach, gdzie jakość wody uległa pogorszeniu i jest to możliwe środowiskowo, należy zachęcać do rozwoju akwakultury poprawiającej stan środowiska. Promowanie takich systemów akwakultury nie powinno powstrzymywać od działań eliminujących źródło problemu,

ZALECA RÓWNIEŻ rządowi Umawiających się Stron w rozwijanie, stosowania i egzekwowania BAT i BEP działań mających na celu powstanie zrównoważonej akwakultury w regionie Morza Bałtyckiego, w oparciu o wytyczne, zawarte w załączniku nr 1 do niniejszego zalecenia. Wytyczne powinny być stosowane w akwakulturach morskich i słodkowodnych, o ile nie zostaną wyraźnie zróżnicowane,

POSTANAWIA dokonać przeglądu Rekomendacji w ciągu trzech lat w zakresie opisu BAT / BAP, ale nie później niż do roku 2020, a następnie w miarę potrzeb,

POSTANAWIA RÓWNIEŻ, że działania podjęte przez Umawiające się Strony w celu realizacji niniejszego zalecenia powinny być zgłoszone po raz pierwszy w 2018 roku, a następnie co sześć lat.